

Zrušení neaktivní firmy bez likvidace

Novela zákona o obchodních korporacích má za cíl vyčistit obchodní rejstřík od neaktivních společností a donutit firmy, aby důsledně doplňovaly dokumenty do sbírky listin.

Soudy budou moci od ledna příštího roku na základě novely zákona o obchodních korporacích nově rozhodnout o zrušení neaktivních společností bez nákladného a zdoluhavého procesu likvidace. Povede to k pročištění obchodního rejstříku. Důvodová zpráva k novele totiž uvádí, že asi pětina společností zapsaných v obchodním rejstříku jsou neaktivní firmy, které reálně nevykonávají žádnou obchodní činnost. Ministerstvo spravedlnosti odhaduje jejich počet na desetitisíce. „*To je poměrně vysoké číslo. Znamená to, že informace, které získáme z obchodního rejstříku, mohou být až ve 20 procentech do jisté míry klamavé a neodpovídající skutečnému stavu,*“ upozorňuje Jana Buršíková, of counsel z advokátní kanceláře bnt attorneys-at-law.

Může přitom jít o společnosti, které už nefungují a jejich majitelé se rozhodli kvůli byrokracii, jež by byla spojená s rušením firmy, nechat společnost ležet ladem. Mohou to být ale také firmy, které nejsou aktivní a zneužívají se k trestné činnosti, třeba k daňovým machinacím a podvodům.

Likvidace neaktivních firem se prodražuje

Dosavadní možnosti, jak proti takovým společnostem zasáhnout, nebyly v praxi moc účinné. Rejstříkové soudy už teď mají podle zákona povinnost hlídat, zda firmy pravidelně zakládají účetní závěrky do sbírky listin. Pokud soud zjistí mezeru ve vkládaných informacích, měl by vyzvat danou firmu k doplnění dokumentů do sbírky listin. Když společnost listinu ve lhůtě

nedoloží, může jí soud opakovaně ukládat pokutu až 100 tisíc korun, a to i několikrát za sebou. „*V případě, že firma opakovaně nezakládá závěrky a rejstříkový soud to vyhodnotí, že se tak děje v neprospěch třetích osob, může zrušit takovou společnost s likvidací,*“ pokračuje Ondrej Poništiak, advokát z bpv Braun Partners.

Jenže než aby samy soudy aktivně kontrolovaly zakládání listin, přicházely v praxi na neplnění této povinnosti spíše na základě podnětů třetích osob, často protistran v soudních sporech, tvrdí Jiří Kokeš, vedoucí advokát advokátní kanceláře Eversheds Sutherland.

Navíc se státu rušení neaktivních firem formou likvidace docela prodražuje. „*Náklady spojené s likvidací neaktivních obchodních korporací, které zpravidla nemají žádný majetek, musí být hrazeny ze státního rozpočtu. Přitom nejde o zanedbatelné částky, podle hrubých odhadů se jedná o částku cca 12 000 korun na jeden případ,*“ poznamenává Lucie Slavíková z legislativního odboru ministerstva spravedlnosti. Náklady tak jdou do milionů.

Zrušení společnosti bez likvidace

Novela od příštího roku mění zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a dává tím soudům účinnější nástroj, jak proti neaktivním společnostem zasáhnout. Nově lze navrhnout zrušení obchodní korporace bez likvidace. Návrh soud podá, pokud budou splněny dvě podmínky. „*Za první - dvě po sobě jdoucí účetní období taková společnost nezaloží účetní závěrky do obchodního rejstříku. A za druhé - zároveň jí*

nebude možné doručit do vlastních rukou výzvu ke splnění povinnosti veškeré chybějící účetní závěrky založit,“ říká advokátka Lola Florianová z advokátní kanceláře bnt attorneys-at-law.

A protože pro nekontaktovatelnou firmu budou následky vzhledem k návrhu na její zrušení fatální, bude se muset soud pokoušet doručit výzvu hned několika způsoby. Pokud ji zašle firmě prostřednictvím datové schránky a společnost si ji v následujících deseti dnech nevyzvedne, neuplatní se takzvaná fikce doručení. Soud bude muset využít i další způsoby doručování, které upravuje občanský soudní řád, tedy například pošle výzvu poštou. Pokud se ani tak nepodaří výzvu firmě doručit, teprve pak je možné společnost označit za nekontaktní.

Budou-li splněny obě zmiňované podmínky, zahájí soud řízení o zrušení obchodní korporace bez likvidace. „Rejstříkový soud v takovém případě nebude mít na výběr, jestli řízení zahájí nebo ne, tento postup bude pro soud povinný,“ upozorňuje Buršíková a dodává: „zrušení bez likvidace bude pro soudy jednodušší a rychlejší. Půjde ale využít jen u skutečně prázdných a neaktivních společností.“

Informace o zahájení řízení o zrušení korporace bez likvidace se zapíše do obchodního rejstříku. Pak poběží roční ochranná lhůta, během které se bude zjišťovat, zda je společnost skutečně neaktivní a nedisponuje žádným majetkem. Pokud tomu tak bude, vymaže se po uplynutí této lhůty společnost z obchodního rejstříku. Pokud se ale během roční lhůty zjistí, že má společnost majetek, který převyšuje náklady na likvidaci, bude mít soud povinnost přejít do režimu zrušení společnosti s likvidací.

Společnosti, kterým je možné doručit výzvu k doplnění chybějících dokumentů, a které i přesto neplní povinnost a nezakládají závěrky do sbírky, mohou soudy i nadále trestat pokutou až do výše 100 tisíc korun nebo v krajním případě rozhodnout i o jejich zrušení, ovšem s likvidací.

Soud dává firmám čas na nápravu

Aby se firmy vyhnuly případným postihům, radí právníci řádně a včas zveřejňovat účetní závěrky. „Je nezbytné zajistit včas vyhotovení těchto dokumentů, jejich schválení ze strany valných hromad a jejich včasné založení do sbírky listin obchodního rejstříku. Na druhou stranu se aktivní společnosti nemusí bát, že by jim byla uložena pokuta či by byly zrušeny ihned, jakmile by tuto povinnost v určitém roce nedodržely. Rejstříkový soud již dnes musí společnost vyzvat k nápravě a poskytnout jí k tomu přiměřenou lhůtu,“ uvádí advokátka Florianová. Pokud tedy firma obdrží výzvu k doplnění dokumentů a listiny skutečně do sbírky dodá, nemusí se obávat žádných sankcí.

Advokát Poništiak také zdůrazňuje, že firmy by měly dbát na to, aby v obchodním rejstříku byla aktuální adresa sídla firmy. Jedině tak bude možné výzvu soudu doručit a společnost bude moci nedostatky napravit a vyhnout se sankcím.

Účetní závěrky jako zdroj informací

Novela má za cíl jednak vyčistit obchodní rejstřík od neaktivních firem, zároveň však má donutit ty fungující, aby závěrky do sbírky listin skutečně zakládaly. Podle zákona o účetnictví a zákona o veřejných rejstřících, mají přitom společnosti povinnost dokument zveřejnit ve sbírce listin nejpozději do 12 měsíců od rozvahového dne dané účetní závěrky.

Jenže v praxi na to mnohdy firmy nedbají. Advokát Poništiak říká, že některé společnosti nechtějí dokumenty zveřejňovat i kvůli citlivým údajům, jako jsou například výše obrátu nebo zisku. Obávají se, že by je to mohlo znevýhodnit v rámci konkurenčního boje. „Z účetní závěrky můžete získat řadu informací o společnosti, stavu jejího majetku, o tom, jak je zadlužená nebo naopak jaký generuje zisk a z jaké činnosti. Pokud si tedy chcete prověřit svého smluvního partnera, dodavatele nebo odběratele, je to významný zdroj informací,“ doplňuje Buršíková.

„Mnoho vlastníků považuje tyto informace za citlivé. Nechtějí úplně odkrývat, jak se firmě daří či nedaří. I proto povinnost zakládat účetní závěrky neplní,“ pokračuje Poništiak. Podle něj tak po nabytí účinnosti novely bude třeba se zamyslet nad tím, jak zveřejňovat účetní závěrky a zároveň tím nijak neohrozit konkurenceschopnost firmy. Bude prý nutné najít správný kompromis, jak splnit povinnost a zároveň zveřejnit dokument v nějakém omezeném rozsahu.

Podle advokáta Kokeše je navíc škoda, že zákonodárci v novele nepřistoupili k problému neaktivních společností ještě razantněji. „Za současných podmínek bude celé řízení vedoucí ke zrušení obchodní korporace trvat minimálně jeden rok, což lze považovat za zbytečně dlouhou dobu,“ doplňuje s tím, že jestli se skutečně díky novele podaří vyčistit obchodní rejstřík od neaktivních společností, bude také záležet na aktivitě rejstříkových soudů. Nakolik tyto změny soudy od příštího roku zaměstnají, ukáže ale až čas. „Zda novela zákona soud více zahltní a bude třeba jej posílit personálně, si netroufám odhadnout,“ říká mluvčí Městského soudu v Praze Markéta Puci. Už teď se ale podle ní u tohoto soudu zapíše zhruba 300 likvidací měsíčně.

Podle zákona o účetnictví a zákona o veřejných rejstřících mají firmy povinnost zveřejnit účetní závěrku ve sbírce listin nejpozději do 12 měsíců od rozvahového dne dané účetní závěrky.